

ІНФОРМАЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Актуальність теми дослідження: демократизація як глобальний процес удосконалення політичного буття сприяє модернізації відносин в публічній царині. Хоча відповідні зміни відбуваються нерівномірно в світовому масштабі, вони свідчать про тектонічні зрушення ціннісних пріоритетів у демократичних країнах: громадянин, громада, громадянське суспільство, а точніше рівень їхньої активності та реалізації в публічному вимірі, стають критеріями успішності функціонування демократичної держави. **Мета дослідження:** з'ясувати значення інформаційної політики держави в процесах становлення та розвитку громадянського суспільства України. **Завдання дослідження:** дізнатися чинники розвитку громадянського суспільства. **Предмет дослідження** – державна інформаційна політика як чинник розвитку громадянського суспільства України. **Об'єкт дослідження** – чинники розвитку громадянського суспільства. Державна інформаційна політика України визначається як сукупність основних напрямів і способів діяльності держави по одержанню, використанню, поширенню та зберіганню інформації. Державну інформаційну політику розробляють і здійснюють органи державної влади загальної компетенції, а також відповідні органи спеціальної компетенції відповідно до статті 6 Закону України «Про інформацію». Державна політика є основою функціонування інформації – реалізації права на пошук, отримання, передачу та використання інформації, зафіксованих у Загальній декларації прав людини та у Конституції України. Державна інформаційна політика є важливою складовою зовнішньої і внутрішньої політики країни й охоплює всі сфери життєдіяльності суспільства. Суб'єктами інформаційних відносин є: громадяни, юридичні особи, держави, міжнародні організації та особи без громадянства. Суб'єктами від імені держави виступають: Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів, Національна рада з питань телебачення та радіомовлення та Державний комітет телебачення та радіомовлення України. Об'єктами інформаційних відносин є: документована або публічно оголошена інформація про події та явища в галузі політики, економіки, культури, охорони здоров'я, а також у соціальній, екологічній, міжнародній та інших сферах. Громадянське суспільство – це сукупність недержавних організацій, які представляють волю та інтереси громадян. Воно містить у собі сім'ю і приватну сферу, тобто «третій сектор» суспільства паралельно з державою та бізнесом. Елементами громадянського суспільства є різні об'єднання (професійні, творчі, спортивні, конфесійні тощо), що охоплюють всі сфери соціальних груп, вільний доступ до влади та пріоритетні напрямки внутрішньої та зовнішньої політики. Демократизація держави, відбувається також і шляхом державної інформаційної політики, що своєю чергою сприяє зміцненню громадянського суспільства, задоволенню інтересів його суб'єктів та захисту їх прав та свобод.

Дослідження проблематики державної інформаційної політики представляють праці: В. Горбатенка, В. Горбуліна, О. Литвиненка, О. Зернецької, Ф. Кирилюка, О. Клименко, В. Ковалевського, Г. Несвіт, М. Ожєвана, М. Потурасва, Г. Почепцова, О. Сосніна та ін. [1, с. 28-34]. До законів, що регламентують діяльність в галузі інформації відносяться: «Про інформацію», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про телебачення та радіомовлення», «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності», «Про національну раду України з питань телебачення і радіомовлення», «Про державну таємницю», «Про національну програму інформатизації» «Про інформаційні агентства» та інші. Сучасна політична наука визначає державну інформаційну політику як можливість реалізувати право громадян на доступ до інформації, на її поширення, захист, а також на захист від інформації. Інформаційна політика має визначати наступні методи та форми впливу на об'єкти інформаційної сфери: система формування та використання інформаційних ресурсів; інформаційно-телекомунікаційна інфраструктура; ринок інформаційних і телекомунікаційних засобів, інформаційних продуктів і послуг; системи забезпечення інформаційної безпеки; науково-технічні та виробничі кадри; система нормативно-правового регулювання інформаційних відносин; міжнародне співробітництво; освітні програми тощо [5, с. 13]. Інформаційну політику можна характеризувати як політичну складову інформаційної епохи. Її завданням та призначенням є об'єднання суспільства за допомогою засобів і механізмів досягнення єдиної мети, адже інформаційне суспільство дає змогу людям повніше розкрити свій потенціал та реалізувати свої сподівання в глобальному масштабі [2, с. 14]. Вона охоплює комплекс всіх законодавчих і нормативних актів і стратегій та має сприяти створенню інформаційних технологій та управлінню ними. Аналізуючи концепції державної інформаційної політики можна побачити здобутки інформаційно-розвинутих країн та завдання країн, що тільки розвиваються, але які мають спільну мету суспільного розвитку – створення стабільної політичної системи в інформаційному суспільстві [3, с. 46-47]. Державна інформаційна політика України має стратегічну мету, яка полягає в побудові демократичного інформаційного суспільства і входження країни до світової інформаційної спілки. Своєю чергою зі стратегічної мети можна виділити основні завдання державної інформаційної політики, такі як: вдосконалення інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури; формування і використання національного інформаційного ресурсу і забезпечення широкого доступу до нього; розвиток інформаційних і телекомунікаційних технологій; забезпечення громадян суспільно-значимою інформацією та розвиток незалежних засобів масової інформації; створення і постійне удосконалення нормативно-правової бази побудови інформаційного суспільства; підготовка людини до умов інформаційного суспільства [4, с. 15-17]. **Висновки** Судячи з усього, сьогодні, концептуальні засади інформаційної політики необхідно активно впроваджувати в політичну, соціальну й економічну сфери життєдіяльності України та державні програми інформаційного розвитку. Це необхідно для того, щоб власний інформаційний простір був розвинутий на рівні держав, що прямують до інформаційного суспільства. Разом з тим, є всі підстави стверджувати, що інформаційна політика є невід'ємною частиною не лише внутрішньополітичних завдань держави, але й реалізації зовні.

Список використаних джерел

1. Горбатенко В. П. Політичне прогнозування: Теорія, методологія, практика / В. П. Горбатенко. К.: Генеза, 2006. 400 с.
2. Горбулін В. П. Національна безпека: український вимір / В. П. Горбулін, О. В. Литвиненко. – К. : ІІІ «Інтертехнологія», 2008. 104 с.
3. Зеленько Г. І. Політична «матриця» громадянського суспільства: Досвід країн Вишеградської групи та України / Г. І. Зеленько. К.: Знання України, 2007. 336 с.
4. Зернецька О. В. Глобальні трансформації систем масової комунікації: автореф. дис. д-ра політ. наук: 23.00.04 «Політичні проблеми міжнародних систем» / О. В. Зернецька ; НАН України. К., 2000. 34 с.
5. Дубас О. П. Інформаційний розвиток сучасної України: політологічний аналіз: автореф. дис. канд. політ. наук: 23.00.02 «Політичні інститути та процеси» / О. П. Дубас. К., 2004. 20 с.